

Ishøj Kommune

Center for Børn og Forebyggelse

Notat vedrørende

Ishøj Ungeprofilundersøgelse 2023

En kortlægning af trivselsproblemer og risikoadfærd blandt elever i 7. og 8. klasse

Udarbejdet af Tryghed og Kriminalitetsforebyggelse, maj 2024
Ungeprofilundersøgelsen er gennemført på boernungeliv.dk

Indhold

Indledning.....	3
Trivsel.....	4
Trivsel: Generelt velbefindende.....	5
Trivsel: Adgang til social støtte fra familie, voksne og venner	5
Trivsel: Mental trivsel.....	7
Trivsel: Konflikter	8
Trivsel: Mobning	10
Digital dannelse	12
.....	15
.....	16
Risikoadfærd.....	18
Tobaksrygning, e-cigaretter & snus	18
Alkohol	19
Hash, lattergas & andre stoffer	21
Holdninger til rusmidler	22
Kriminalitet	23
Kriminalitet på internettet	24
Opsummering.....	24

Indledning

Ungeprofilundersøgelsen søger at kortlægge en række væsentlige aspekter af 7. og 8. classes elevers sociale og sundhedsmæssige livsvilkår. Undersøgelsen baserer sig på ikke-personhenførbare spørgeskemaer besvaret af elever i 7. og 8. klasser på folkeskolerne i Ishøj og indgår i en national kortlægning, der gør os i stand til at sammenligne besvarelser fra elever i Ishøj med besvarelser fra elever i resten af landet. I dette notat fremlægges data fra Ishøj med relevans for det kriminalitetsforebyggende arbejde i bredeste forstand.

Ungeprofilundersøgelserne er populationsundersøgelser og dermed *ikke* repræsentative. Når der i dette notat sammenlignes med tal fra resten af Danmark eller landsgennemsnittet, er der tale om gennemsnittet fra de deltagende kommuner. Undersøgelserne bygger på et stort antal besvarelser, hvor BørnUngeLiv oplyser, at disse er fordelt på både store-, mellem- og små kommuner, der geografisk er spredt over hele Danmark. Sammenligningen bruges til at give en indikation på, hvordan niveauet er - men kan ikke bruges til at give et repræsentativt svar.

I Ishøj er dette skoleårs Ungeprofilundersøgelse blevet besvaret i perioden november 2023 til januar 2024.

I Ishøj har 340 elever på 7. og 8. årgang fra Gildbroskolen, Ishøj skole, Strandgårdskolen, Vejlebroskolen og Vibeholmskolen besvaret Ungeprofilundersøgelsen. På landsplan er der 34.775 besvarelser på 7. og 8. årgang.

Undersøgelsen viser, at flertallet af elever i Ishøjs 7. og 8. klasser trives i skolen, i hjemmet og i fritiden. Samtidig viser undersøgelsen, at det kun er ganske få af eleverne, der er involveret i kriminalitet og andre former for risikoadfærd. På langt de fleste områder ligner svarene fra eleverne i Ishøj de svar, man ser i resten af Danmark.

Imidlertid viser det sig dog, at elever fra Ishøj på nogle få områder hyppigere oplever problemer i ungdomslivet, end elever i resten af landet. Her er det særligt på spørgsmål der handler om konfliktniveauet i skolerne, at Ishøj skiller sig en anelse ud. Det skal dog bemærkes, i dette års undersøgelse ligner svarene fra eleverne i Ishøj i højere grad de tal, man ser i resten af Danmark.

Et opmærksomhedspunkt sidste år var antallet af elever på 7. og 8. årgang i Ishøj, der svarede at de røg e-cigaretter. Dette ser heldigvis ud til ikke at skille sig særlig ud i denne undersøgelse.

Omvendt peger undersøgelsen på, at der er områder, hvor eleverne i 7. og 8. klasse i Ishøj udøver mindre risikoadfærd end eleverne i 7. og 8. klasse i resten af landet:

- Færre er involveret i deling af seksuelle billeder, både som "offer" og "gerningsmand"
- Færre ryger cigaretter
- Markant færre har prøvet at drikke alkohol
- Færre tilkendegiver positive holdninger til alkohol, hash og lattergas

Trivsel

Begrebet *trivsel* kan – ligesom lignende begreber som tryghed og tilfredshed – være lettere at konstatere, når det *ikke* er til stede. Altså, når der er tale om egentlig mistrivsel. Ikke desto mindre søger man ofte at måle trivslen hos enkelte elever og klasser i skolen, fx i forbindelse med Undervisningsministeriets Nationale Trivselsmåling.

I Ungeprofilundersøgelsen indgår en række spørgsmål, der på forskellig vis kan belyse aspekter af elevernes trivsel:

- Generelt velbefindende i skole, familie og fritid
- Adgang til social støtte fra venner/veninder og voksne
- Mental trivsel
- Konflikter i skolen
- Mobning

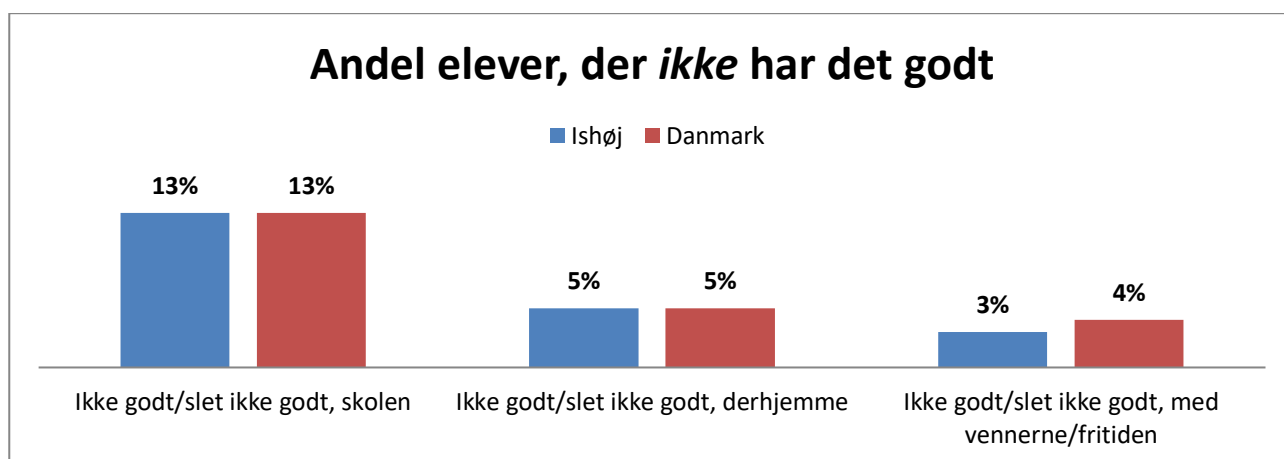
Spørgsmålene er beslægtede med spørgsmålene i den Nationale Trivselsmåling, men kan ikke sammenlignes én til én, da der er afvigelser både i formuleringer og svarmuligheder på flere punkter. Derudover besvares Ungeprofilundersøgelsen i Ishøj kun af eleverne i 7. og 8. klasse, hvorimod den Nationale Trivselsmåling dækker alle klassetrin.

Trivsel: Generelt velbefindende

En af de måder man kan undersøge elevers trivsel på, er ved at spørge dem, hvordan de har det. Det aspekt af trivsel man her afdækker, kan betegnes som "generelt velbefindende". Langt størstedelen af eleverne udtrykker, at de generelt har det godt i de tre vigtige områder af børne- og ungelivet, som undersøgelsen spørger til: skole, familie og fritid.

Hvordan har du det for tiden?	Rigtig godt/godt	Ikke godt/slet ikke godt
I skolen	87%	13%
Derhjemme	94%	6%
Med vennerne/fritiden	97%	3%

Sammenlignet med hvad eleverne i resten af Danmark svarer, viser svarene fra eleverne i Ishøj, at den generelle trivsel med små forskelle ligger på samme niveau som i resten af landet. Andelen af elever der svarer, at de ikke eller slet ikke har det godt, er på niveau med svarene fra sidste år.

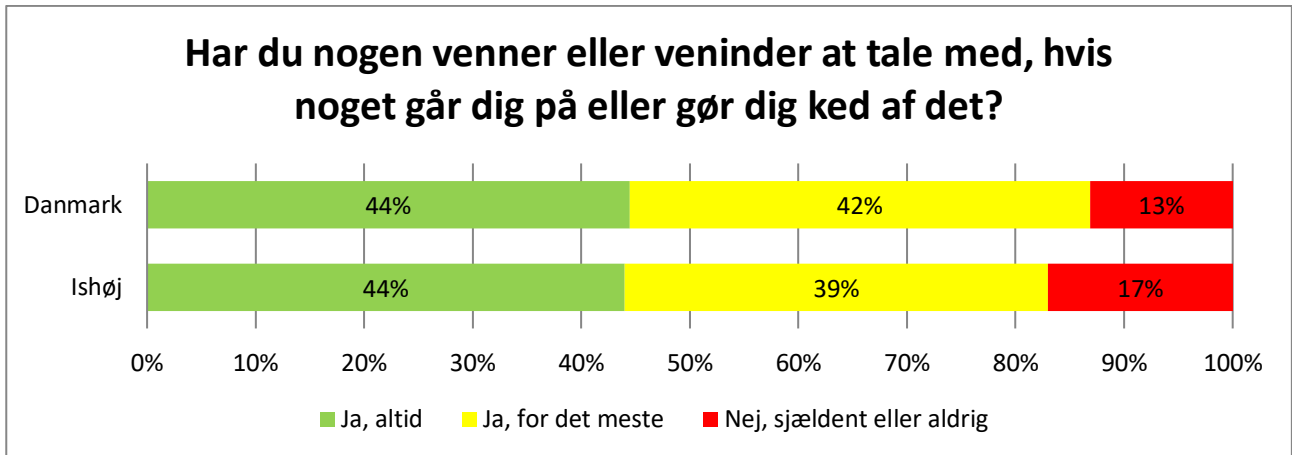

Figur 1: Når der måles på generelt velbefindende, virker det til at eleverne i Ishøj trives i samme grad som eleverne i resten af Danmark.

Trivsel: Adgang til social støtte fra familie, voksne og venner

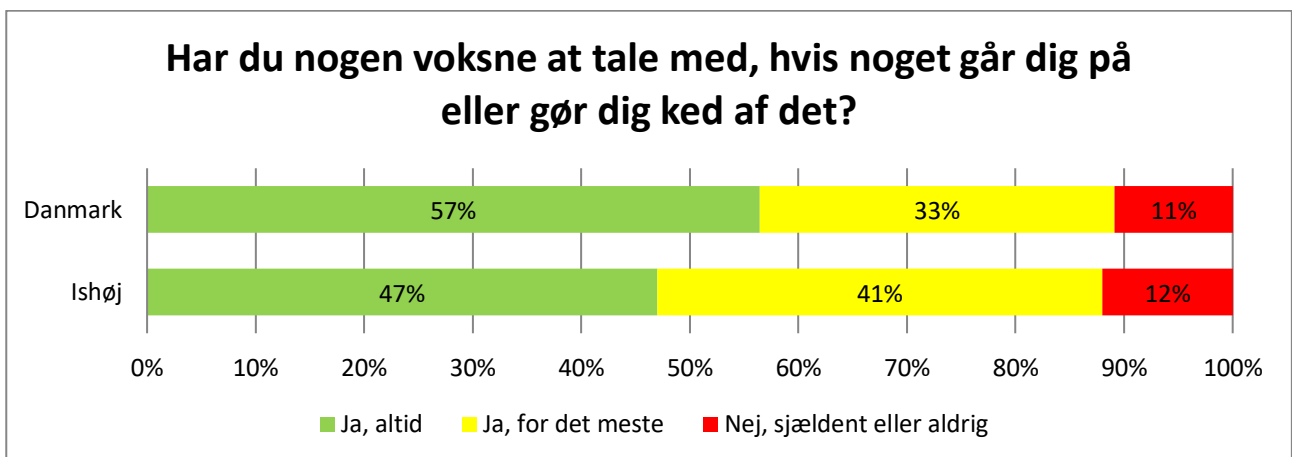
Ingen går gennem et (ungdoms)liv uden modgang. Et vigtigt perspektiv på trivsel er derfor, om eleverne oplever, at der er nogle, der er klar til at hjælpe, når der er problemer.

Som det fremgår af figuren nedenfor, er der – sammenlignet med resten af landet – en anelse flere unge i Ishøj, der sjældent eller aldrig har venner eller veninder at tale med problemer om.

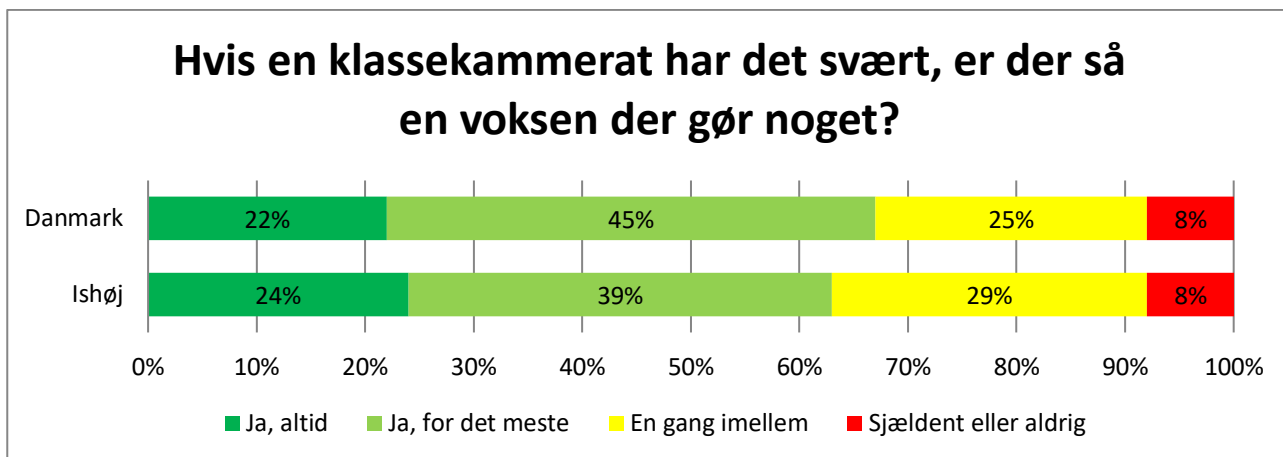
Figur 2: En anelse flere elever i Ishøj svarer, sammenlignet med Danmark, at de ikke har venner eller veninder at tale med, hvis de er kede af det. Sammenlignet med svarene fra sidste år, ses der ingen markante forskelle i elevernes svar.

Nedenfor ses det, at eleverne i Ishøj oplever, at der er hjælp at hente hos de voksne, dog i lidt mindre grad end elever på landsplan oplever.

Figur 3: De fleste elever angiver, at de har en voksen at tale med når de oplever problemer.

Når der spørges til voksnes indgriben, når klassekammerater har det svært, ligner svarene fra Ishøj, de svar der gives på landsplan.

Figur 4: Otte procent af eleverne i Ishøj oplever sjældent eller aldrig, at en voksen gør noget når en klassekammerat har det svært. Sidste år var dette 5 procent. Samme stigning finder vi blandt eleverne i resten af Danmark.

Adgangen til social støtte, når noget volder problemer i ungdomslivet, synes at være på niveau med det jævnaldrende oplever på landsplan.

Trivsel: Mental trivsel

De sidste års situation med Corona-krise og de hjemsendelser fra skoler og institutioner dette medførte, var medvirkende til at skabe en øget bevågenhed på skoleelevers mentale trivsel. Ungeprofilundersøgelsen forsøger at afdække den mentale trivsel gennem nogle spørgsmål, der belyser elevernes humør, ensomhed og selvskadende adfærd. De svar eleverne i Ishøj giver, ligner dem man finder blandt elever i resten af landet.

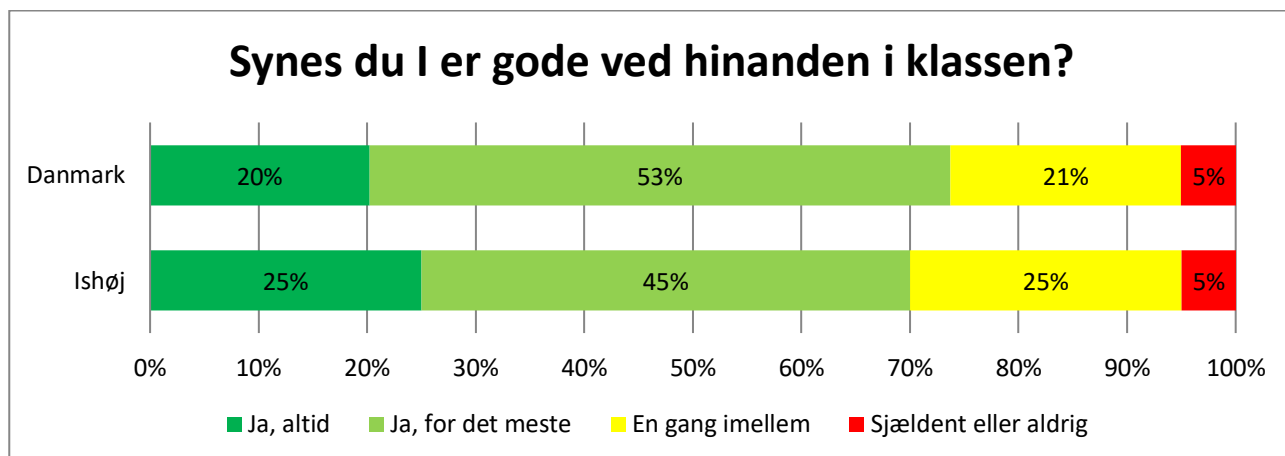
	Ishøj	Danmark
Er for det meste glad og i godt humør	90%	90%
Føler mig ofte eller meget ofte ensom	9%	7%
Er ofte alene, selvom jeg har lyst til at være sammen med andre	5%	6%
Har bevidst gjort skade på sig selv indenfor det seneste år	22%	20%

Figur 5: Ovenstående skema belyser elevernes mentale trivsel. Det bør være et opmærksomhedspunkt, at mere end en femtedel af eleverne svarer, at de bevidst har gjort skade på sig selv, indenfor det seneste år.

Trivsel: Konflikter

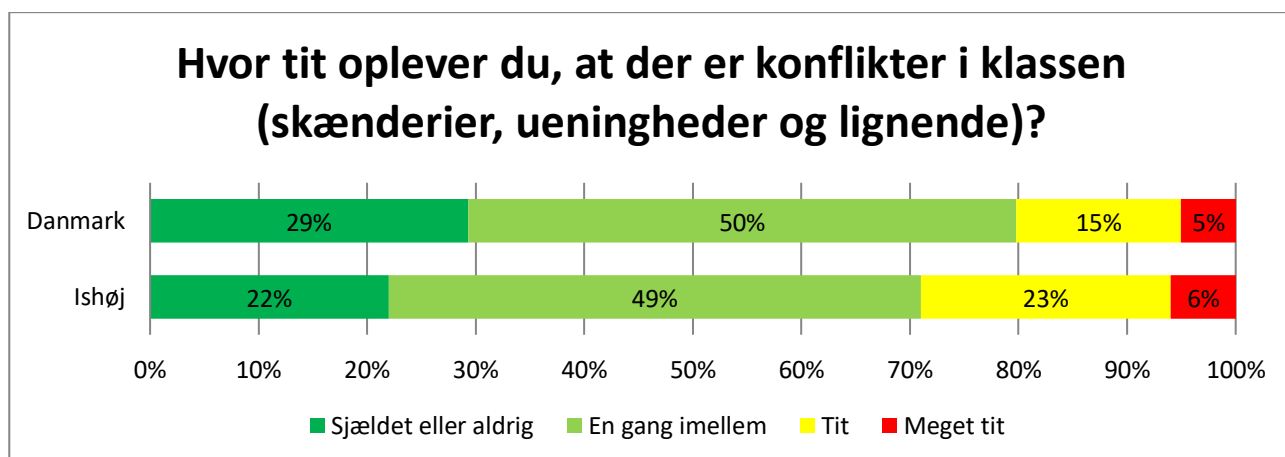
Et fjerde perspektiv på (mis)trivsel er oplevelsen af konflikter, altså oplevelsen af at de sociale relationer er problemfyldte.

Det store flertal af elever oplever, at man *altid* eller *for det meste* er gode ved hinanden i klassen. Men der er alligevel en anelse flere elever på Ishøjs skoler, end i resten af landet, der kun oplever at det er tilfældet *en gang imellem* eller *sjældent*.

Figur 6: Langt de fleste elever synes de er gode ved hinanden i klassen, både i Ishøj og i resten af Danmark. Fem procent svarer dog, at de sjældent eller aldrig er gode ved hinanden i klassen. Til sammenligning var dette otte procent sidste år – altså en positiv fremgang.

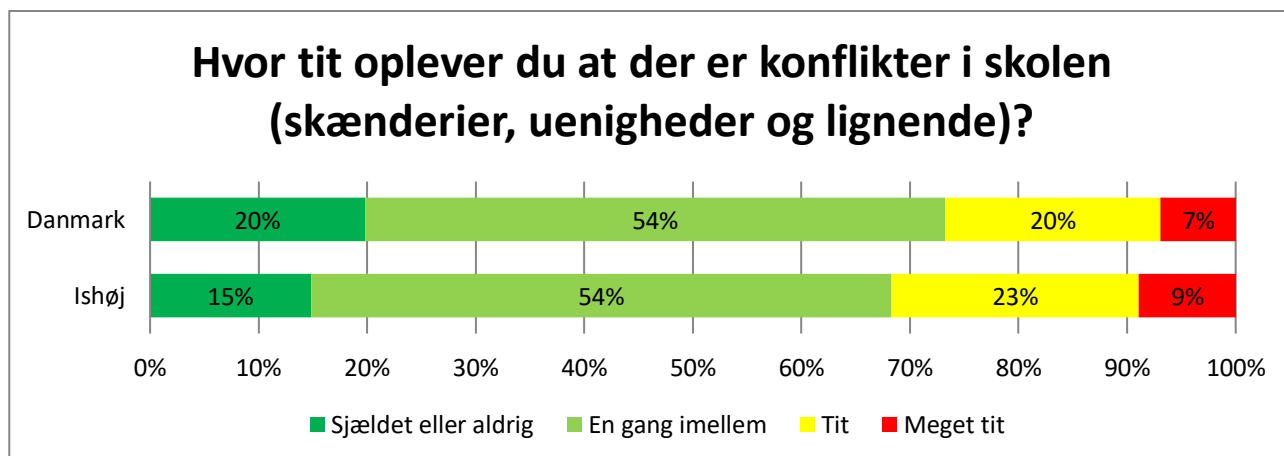
Følgende figur viser, at eleverne i Ishøj oftere oplever konflikter i klassen, end jævnaldrende elever på landsplan gør.

Figur 7: Konflikter i klassen opleves omtrent ligeså hyppigt i Ishøj sammenlignet som i resten af Danmark.

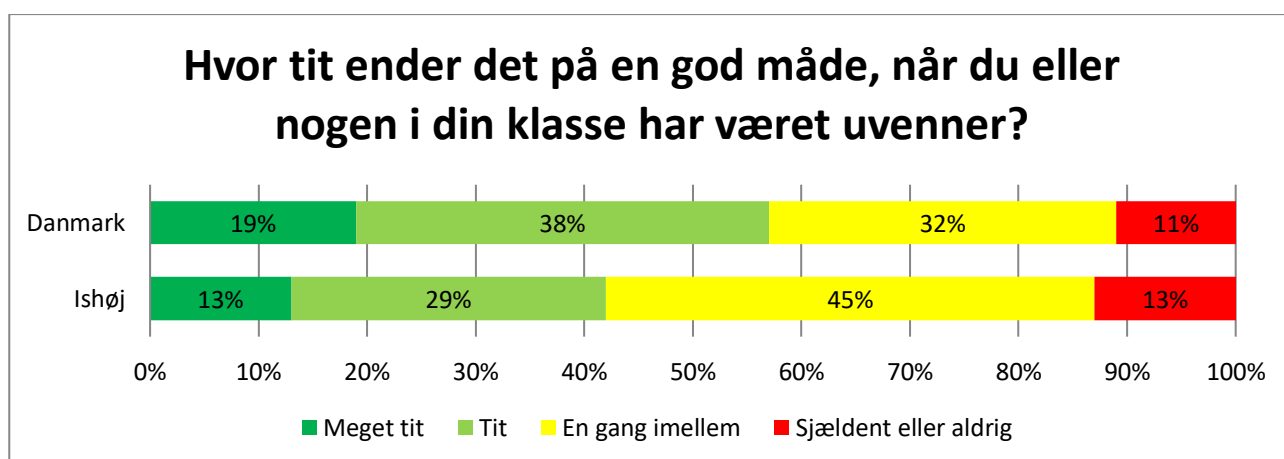
Når der spørges til konflikter på skolen generelt, tilkendegiver eleverne i Ishøj i højere grad, at der *tit* eller *meget tit* er konflikter, sammenlignet med resten af Danmark.

Et opmærksomhedspunkt kunne være, at der er ca. en fjerdedel af eleverne i skolerne i Ishøj, der svarer, at de *tit* eller *meget tit* oplever, at der er konflikter på skolen.

Figur 8: Andelen af elever der oplever konflikter i skolen, er en anelse højere i Ishøj, sammenlignet med landsgennemsnittet.

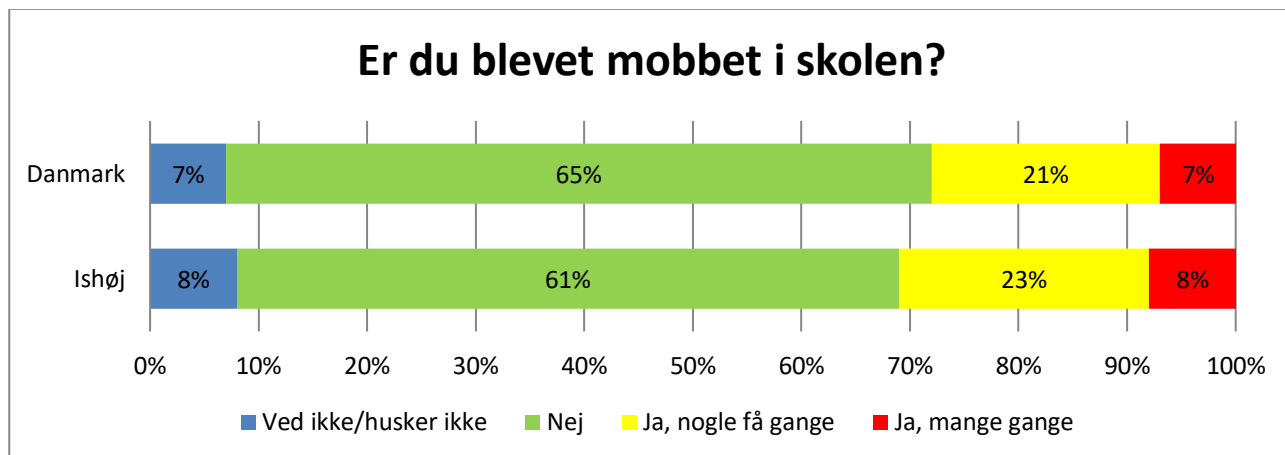
Et højt konfliktniveau er ikke nødvendigvis et problem, hvis konflikterne løses på tilfredsstillende vis, men også på dette område ligger svarene fra Ishøj en anelse værre end på landsplan.

Figur 9: De fleste konflikter løses - også i Ishøj. Svarene tyder på, at der er en lille forskel på, hvor ofte eleverne i Ishøj oplever at konflikter løses på en god måde, sammenlignet med resten af Danmark.

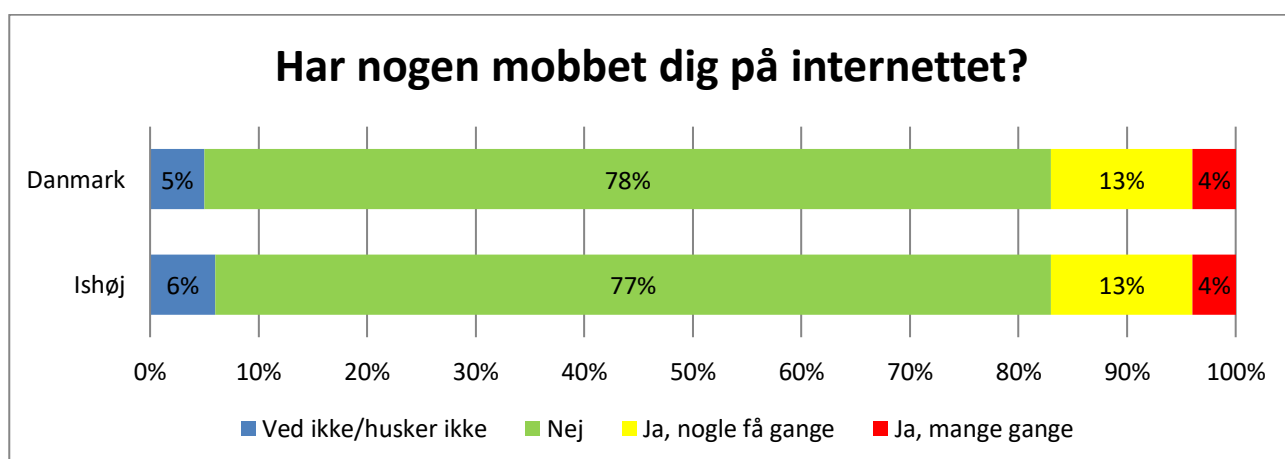
Trivsel: Mobning

Et femte perspektiv finder vi, når der ses på Mobning. Nedenstående figur viser, at langt de fleste elever ikke oplever at være udsat for mobning. Andelen af elever i 7. og 8. klasse i Ishøj, der svarer, at de er blevet mobbet *nogle få gange* eller *mange gange*, er omtrent på niveau med, hvad eleverne i resten af Danmark svarer.

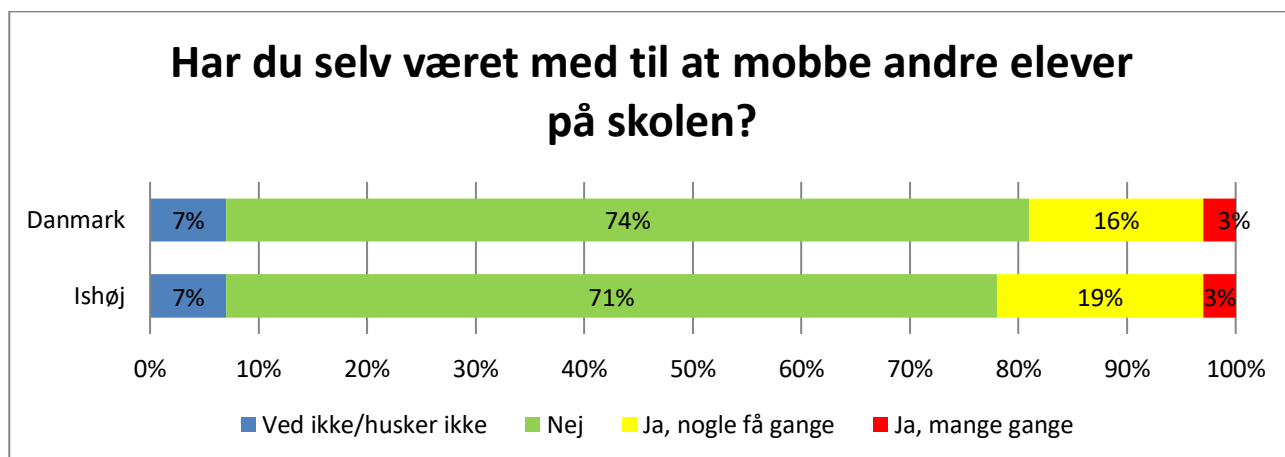
Figur 10: Udfordringen med mobning udgør umiddelbart ikke et større problem blandt eleverne i 7. og 8. klasse, sammenlignet med svarene fra eleverne i resten af Danmark.

Når man ser på antallet af elever, der tilkendegiver, at de har oplevet at blive mobbet på nettet, er der to centrale pointer. For det første ligner tallene for Ishøj tallene for landsgennemsnittet. En anden interessant pointe er, at den mobning, der foregår på internettet og derved er mere skjult, ikke umiddelbart synes at være et større problem end den mobning eleverne oplever i "virkeligheden", tværtimod.

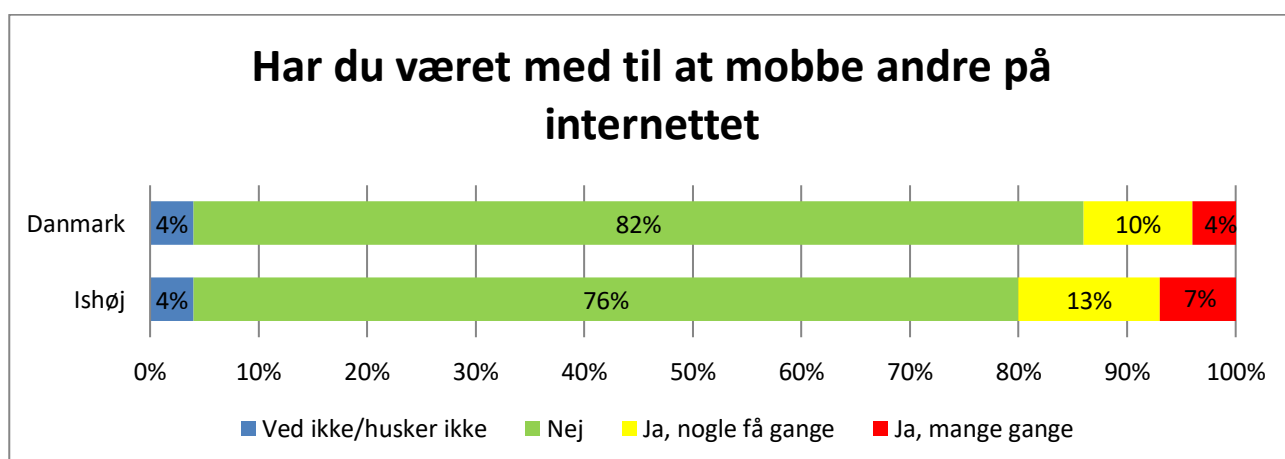
Figur 11: Antallet af elever der oplever sig mobbet på internettet er tilsyneladende mindre end antallet der oplever sig mobbet i "virkeligheden".

På spørgsmålet om hvorvidt man har været med til at mobbe andre, viser nedenstående tabel, at langt de fleste elever i 7. og 8. klasse i Ishøj, ikke oplever, at de har været med til at mobbe. Der er en lille forskel på det eleverne i Ishøj svarer, sammenlignet med landsgennemsnittet.

Figur 12: Langt de fleste elever svarer, at de ikke har været med til at mobbe andre elever på skolen. Dette gælder både Ishøj og resten af Danmark.

Elevernes opfattelse af, at de i mindre grad er udsat for mobning på internettet ift. i "virkeligheden", går igen når der spørges ind til egen mobning af andre. Her falder svarene ud på samme måde: Flere svarer *ja, nogle få gange* eller *ja, mange gange*, på spørgsmålet om hvorvidt de har selv har været med til at mobbe andre elever på skolen, end de gør på spørgsmålet om hvorvidt de har været med til at mobbe andre på internettet.

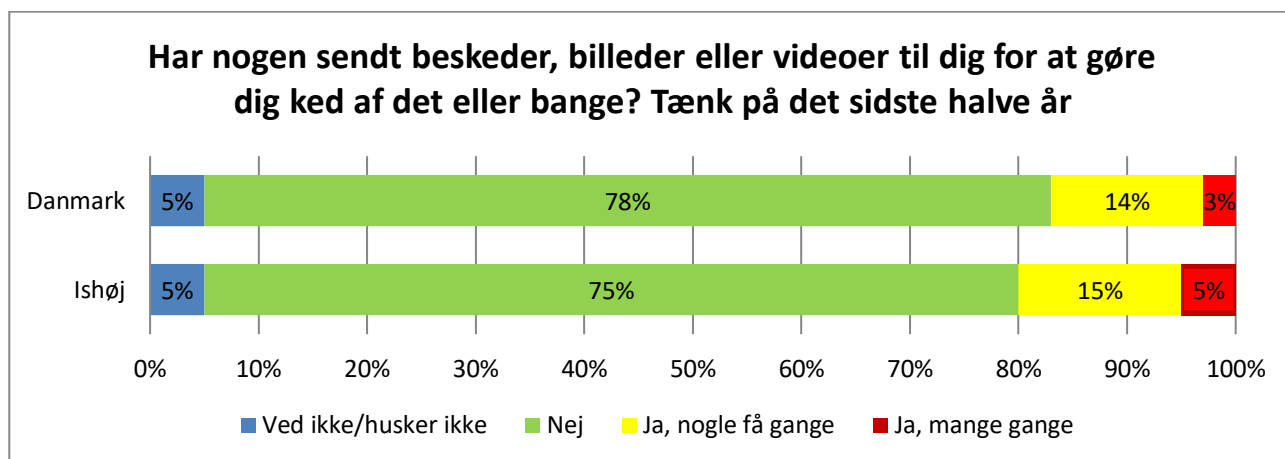

Figur 13: Langt de fleste elever svarer, at de ikke har været med til at mobbe andre på internettet. Der er dog en anelse flere elever i Ishøj (7%), der svarer "Ja, mange gange", sammenlignet med svarene fra resten af Danmark (4%).

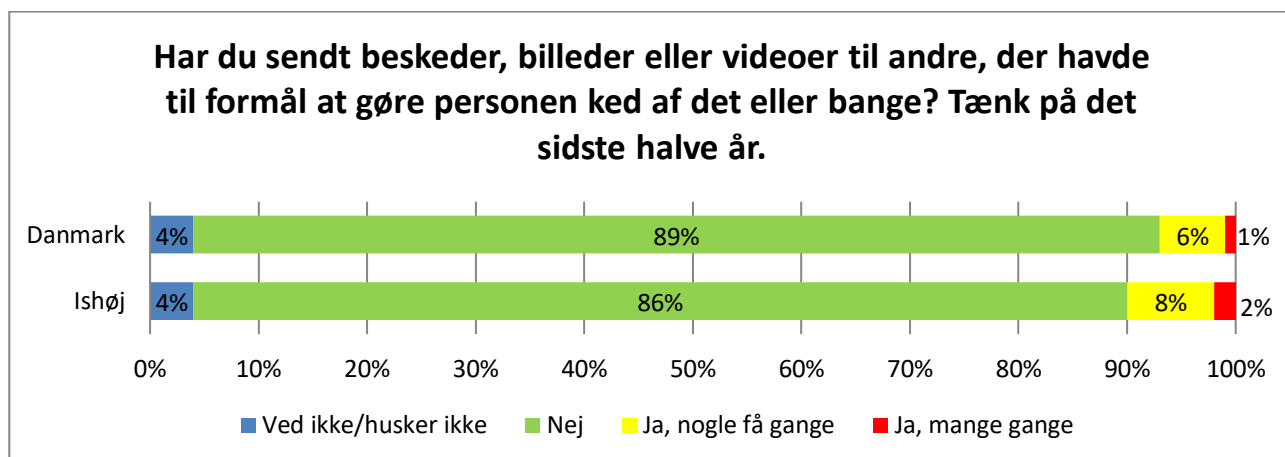
Digital dannelse

I takt med udbredelsen af digitale platforme og sociale medier, udspiller en større del af unges liv sig i cyberspace. De unge opfatter ikke nødvendigvis en skelnen mellem de to verdener, og venner i cyberspace kan være lige så fortrolige og betydningsfulde, som venner man har mødt ansigt til ansigt. Derfor er der i Ungeprofilundersøgelsen også en række spørgsmål om unges adfærd på nettet.

Noget af det der spørges ind til, er graden af omfanget af chikane på internettet

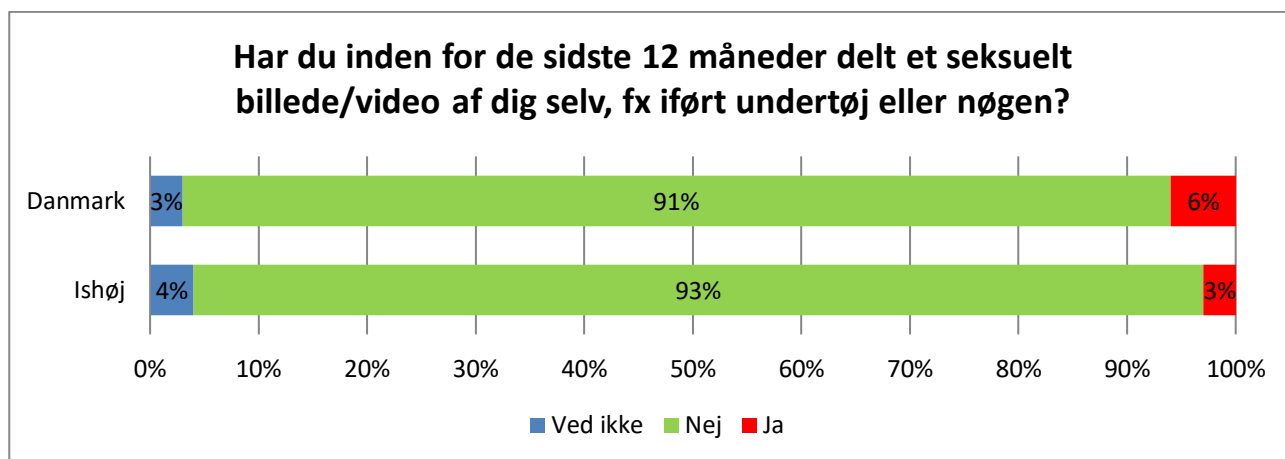
Figur 14: Konflikter, trusler, chikane og lignende kan fx udspille sig på sociale medier i form af grimme beskeder. De fleste elever oplever ikke dette – hverken i Ishøj eller på landsplan.

Figur 15: Langt de fleste elever, svarer ligeledes at de heller ikke selv er afsender på beskeder, billeder eller videoer med truende indhold.

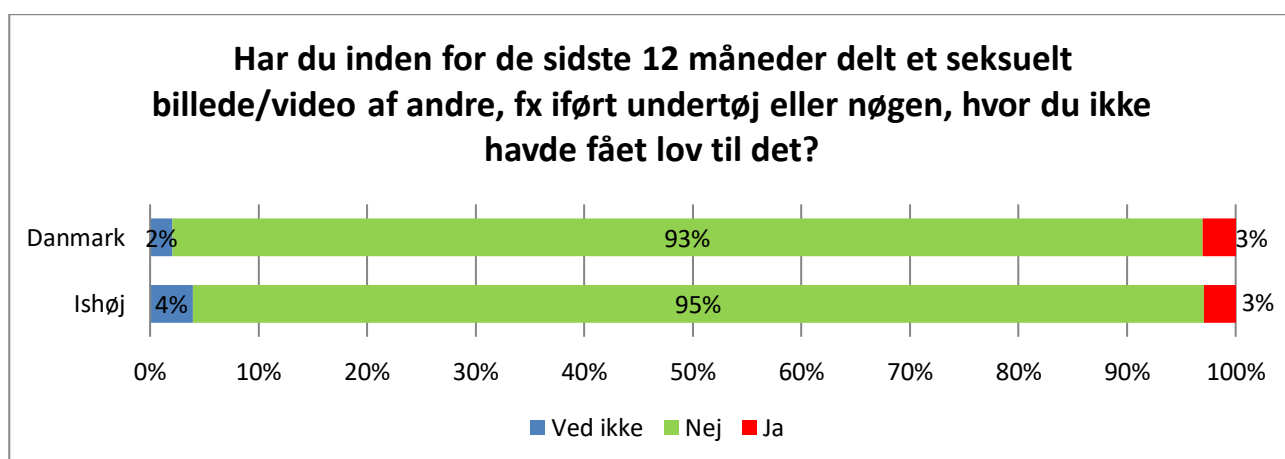
Et andet område der har fyldt – og stadig fylder – meget i den offentlige debat om unges liv på nettet, er deling af billeder med seksuelt indhold. Især "Umbrella-sagen", hvor mere end 1000 børn og unge blev sigtet for deling af billeder og videoer med seksuelt indhold, var med til at sætte fokus på, at man ikke "bare" kan dele billeder med seksuelt indhold uden konsekvenser.

De seneste år har man set, at børn og unge er blevet mere bevidste om de problematikker, der kan være forbundet med billeddeling på nettet, og på 7. og 8. årgang er det meget få, der svarer *ja* til at have delt et seksuelt billede af sig selv – færre i Ishøj end i resten af Danmark.

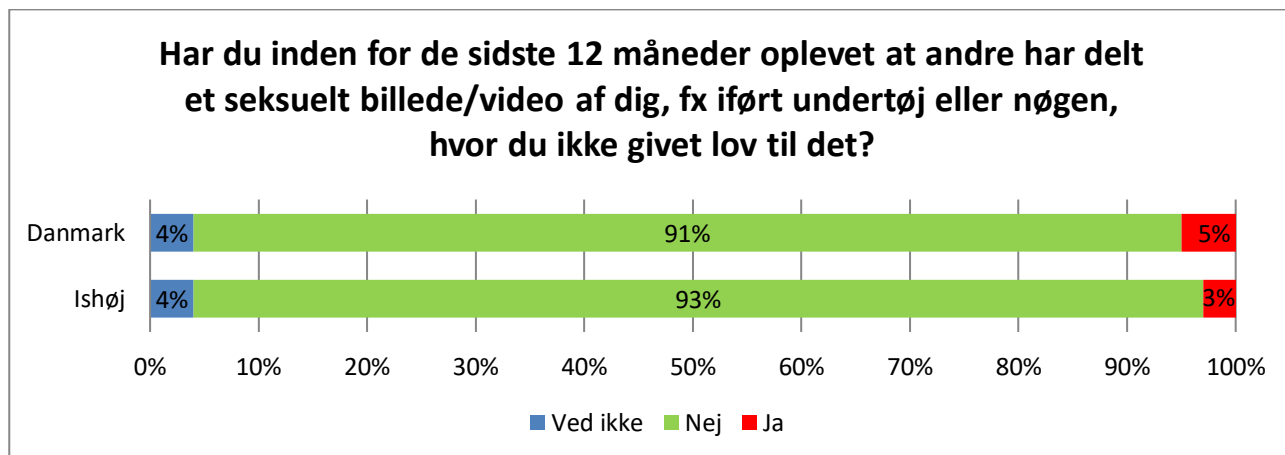
Figur 16: Færre I Ishøj svarer ja til at have delt set seksuelt billede af sig selv, end eleverne i resten af Danmark svarer.

Deling af egne billeder ses således af og til på 7. og 8. klassetrin. Fænomenets omfang er lavere end landsgennemsnittet. Der hvor deling af billeder/videoer med seksuelt indhold bliver problemfyldt (og ulovligt!) er når billederne bliver delt uden samtykke/tilladelse. Dette sker heldigvis sjældent blandt elever på 7. og 8. årgang - både i Ishøj og på landsplan.

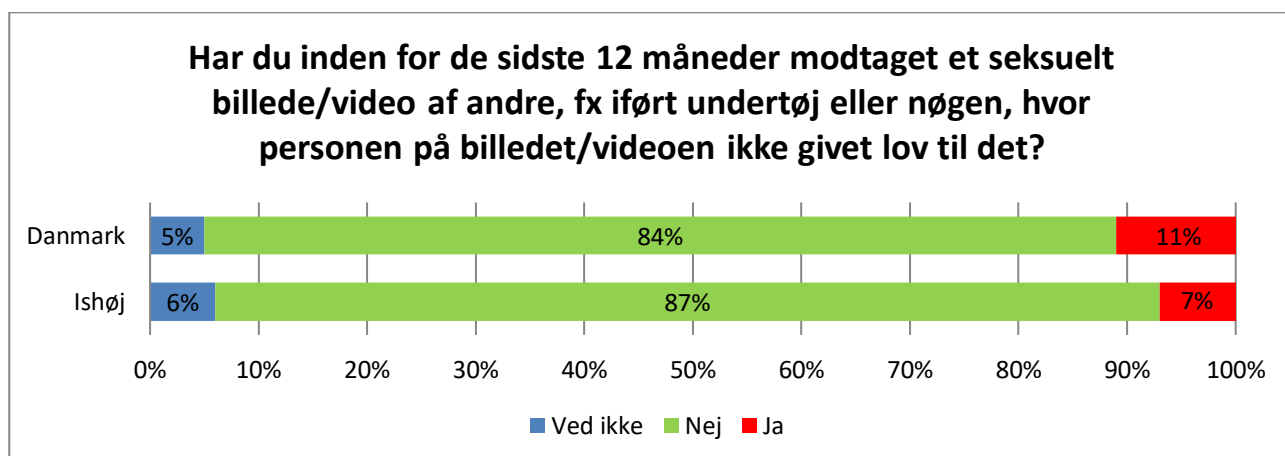
Figur 17: Svarene fra Ishøj svarer til, hvad man ser på landsplan.

Et tredje spørgsmål om ulovlig billeddeling berører problematikken med at få delt billeder af seksuel karakter, hvor man ikke selv har givet lov til det. Dette er sjældent forekommende på 7. og 8. årgang . og sjældnere i Ishøj end i resten af Danmark.

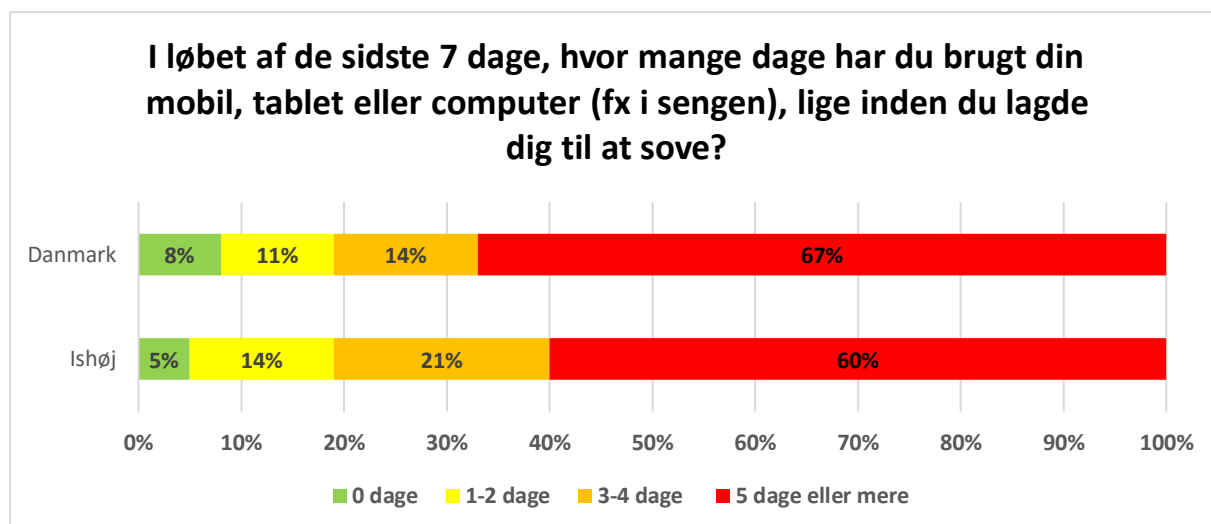
Figur 18: Færre i Ishøj svarer ja til at have oplevet, at andre har delt et seksuelt billede dem, sammenlignet med hvad eleverne i resten af Danmark svarer.

Uden selv at være opsøgende eller bede om det, kan man som ung (og voksen) opleve, at andre sender en et billede/video med seksuelt indhold, hvor personen på billedet/videoen ikke har givet lov til det. Dette ses i mindre omfang i Ishøj sammenlignet med resten af Danmark.

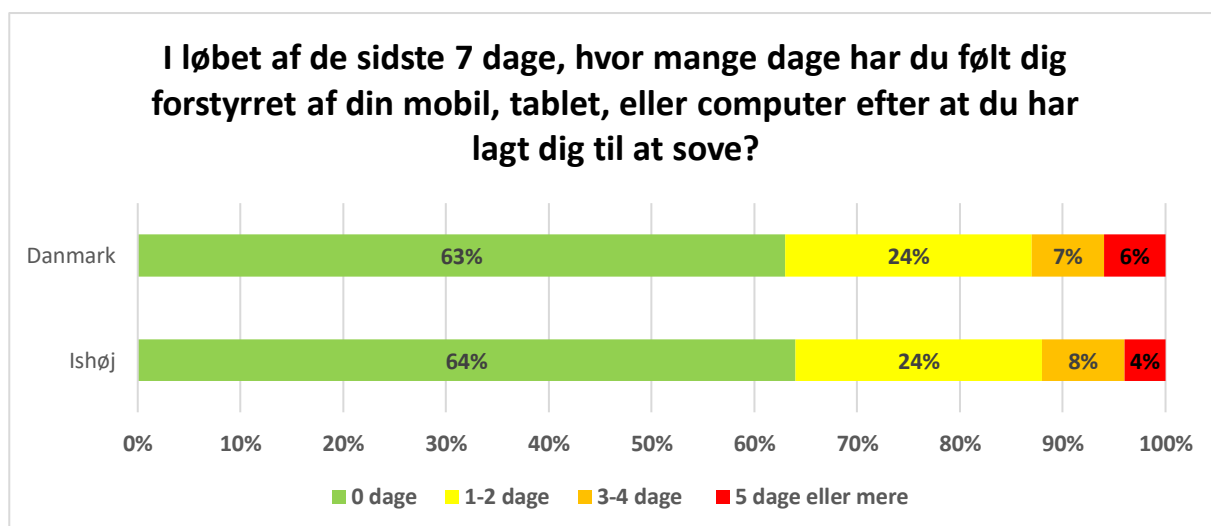
Figur 19: Færre I Ishøj svarer ja til at have modtaget et seksuelt billede af andre, end eleverne i resten af Danmark.

Skoleelevers brug af mobiltelefoner har en kontinuerlig opmærksomhed. Man ved, at brug af skærm (mobil/tablet/computer) lige inden sengetid kan give dårlig søvn, og det anbefales at man ikke bruger skærm lige inden sengetid. Alligevel ses det, at over halvdelen af de adspurgte elever – både i Ishøj og Danmark generelt – svarer, at de har brugt skærm inden sengetid mere end fem dage den sidste uge.

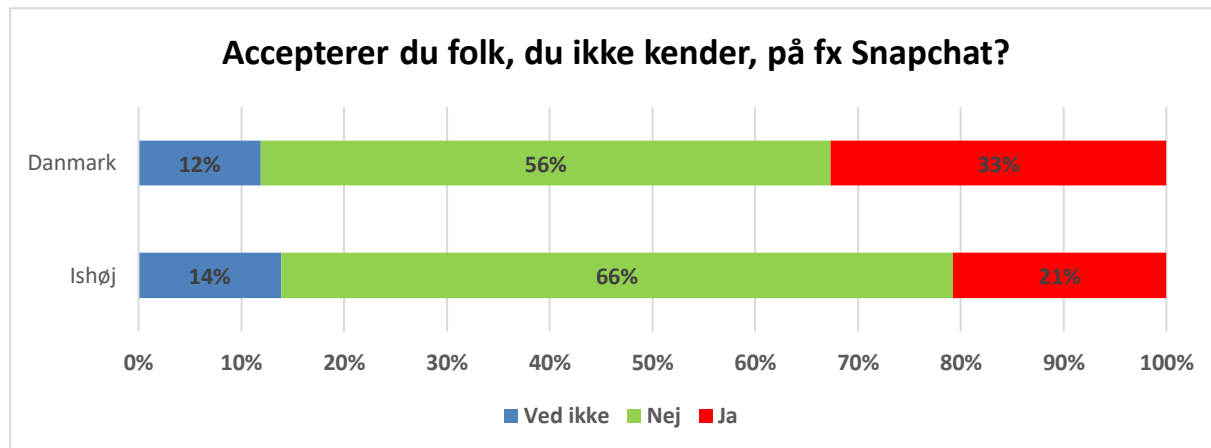
Figur 20: Mere end halvdelen af de adspurgte elever svarer, at de bruger skærm lige inden sengetid i fem dage eller mere den sidste uge

Til gengæld ses det i nedenstående tabel, at de fleste elever *ikke* bliver forstyrret af skærme, efter de har lagt sig til at sove. Man skal selvfølgelig fortsat have en opmærksomhed på de elever, der så rent faktisk tilkendegiver at de føler sig forstyrret.

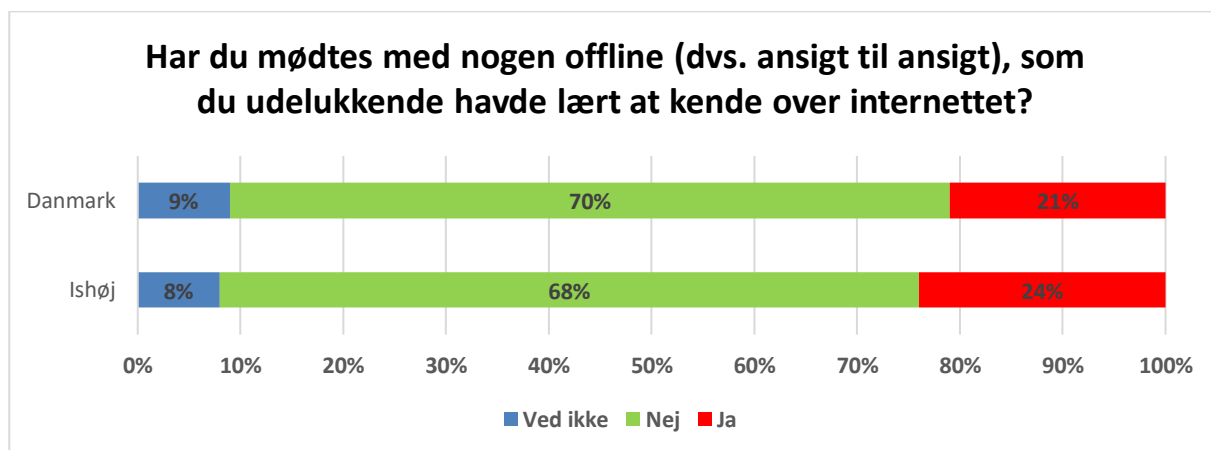
Figur 21: De fleste elever bliver ikke forstyrret af skærme i løbet af natten.

I undersøgelsen er der spørgsmål, der spørger ind til elevernes generelle adfærd på sociale medier. Det første spørgsmål handler om, hvem man accepterer som ven/følger på sociale medier. De fleste elever svarer, at de ikke accepterer anmodninger fra folk, de ikke kender. I Ishøj er der færre elever, der svarer "ja" til spørgsmålet, end i resten af Danmark.

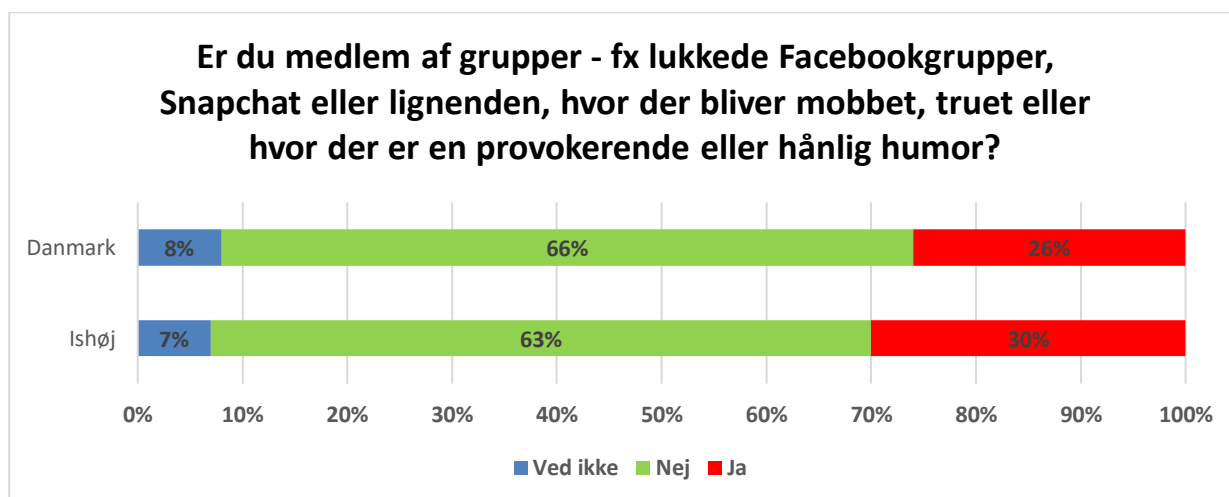
Figur 22: Færre elever i Ishøj svarer ja til accepterer venneanmodninger på sociale medier fra folk de ikke kender, sammenlignet med resten af Danmark.

Et andet spørgsmål går på det, at møde en person man kun kender fra internettet. Der kan være mange nuancer og omstændigheder ved dette evt. møde, som spørgsmålet ikke afdækker. Var mødet alene eller havde man en ven/forælder med? Var det en jævnaldrende man mødtes med? Var det noget ens forældre kendte til? Der er derfor svært at konkludere, hvorvidt det at mødes med en, man kun kender fra nettet, er noget negativt.

Figur 23: 24% af eleverne i Ishøj svarer ja til at have mødtes med en person, de udelukkende kendte fra internettet.

Det sidste spørgsmål, der handler om elevernes ageren på de sociale medier, handler om deltagelse i diverse lukkede grupper på fx Snapchat, Facebook m.v. hvor det primære indhold er mobning, trusler eller provokerende og hånlige humor. I Ishøj er der 30% der svarer ja til dette, men af de 30% er det under halvdelen der tilkendegiver, at de deltager aktivt i gruppen: De andre er passive tilskuere til indholdet, såkaldte digitale bystandere.

Figur 24: Andelen af elever på 7. og 8. årgang i Ishøj, der er med lukkede grupper med mobning, grov humor m.v. er på niveau med resten af Danmark.

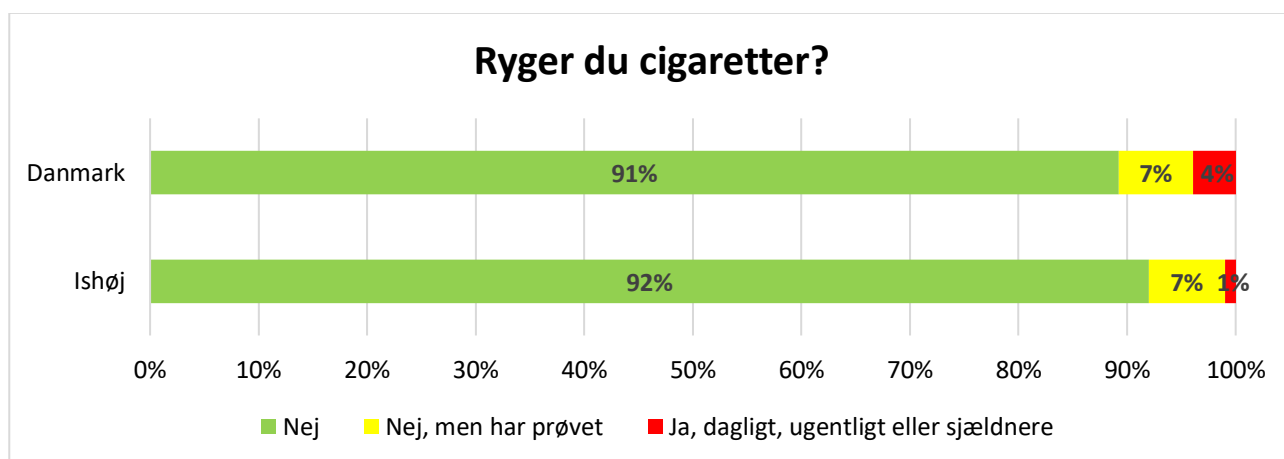
Undersøgelsen giver os et lille indblik i en digital verden, der ikke nødvendigvis er synlig for de kommunale ledere og medarbejdere, der har med unge at gøre til dagligt. De unges digitale liv er et område med stor offentlig bevågenhed og et område, som man både i den ordinære undervisning og i SSP-undervisningen har fokus på. Umiddelbart må man på baggrund af denne undersøgelse konkludere, at 7. og 8. klassernes adfærd på nettet i Ishøj ikke adskiller sig fra 7. og 8. classes elever i resten af Danmark, og langt størstedelen af eleverne agerer fornuftigt på internettet.

Risikoadfærd

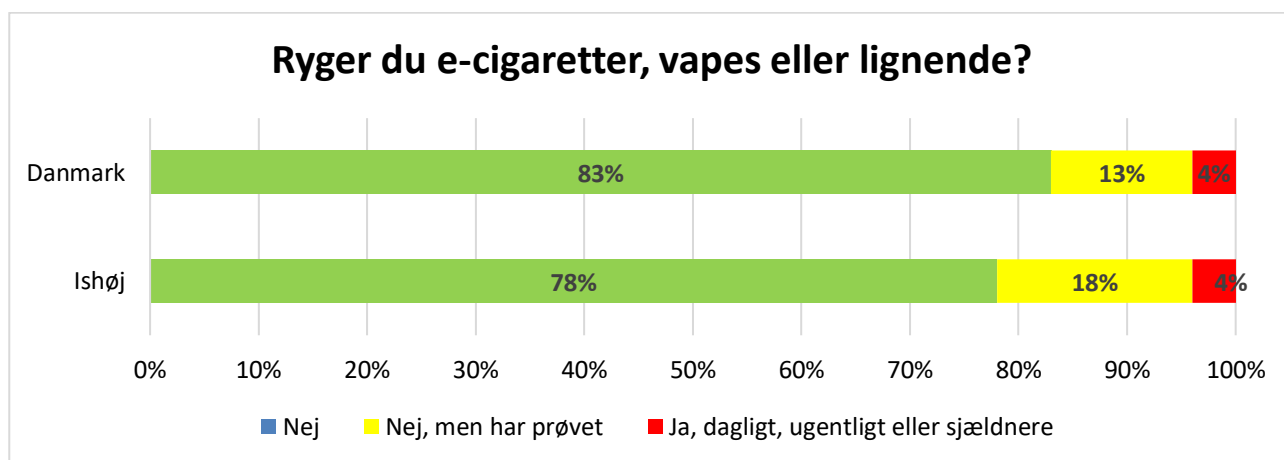
Begrebet risikoadfærd dækker over en række former for adfærd, der øger risikoen for sociale og/eller sundhedsmæssige problemer. I Ungeprofilundersøgelsen spørges der ind til forskellige former for risikoadfærd. Generelt viser undersøgelsen dog, at de fleste former for risikoadfærd ikke i noget særligt omfang er til stede i så ung en population, som 7. og 8. klasses elever udgør. I afsnittet herunder behandles de former for risikoadfærd, der oftest undersøges, nemlig tobaksrygning (herunder også e-cigaretter/vapes), snus, lattergas, alkohol, hashrygning og kriminalitet.

Tobaksrygning, e-cigaretter & snus

14 % af eleverne har prøvet at ryge en cigaret. Kun godt 4 % angiver at ryge ugentligt eller dagligt, hvilket ikke adskiller sig fra resultaterne på landsplan. Der er dog flere elever der har prøvet at ryge e-cigaretter/vapes. Der er ca. 10 % af eleverne, der angiver at ryge e-cigaretter ugentligt eller dagligt.

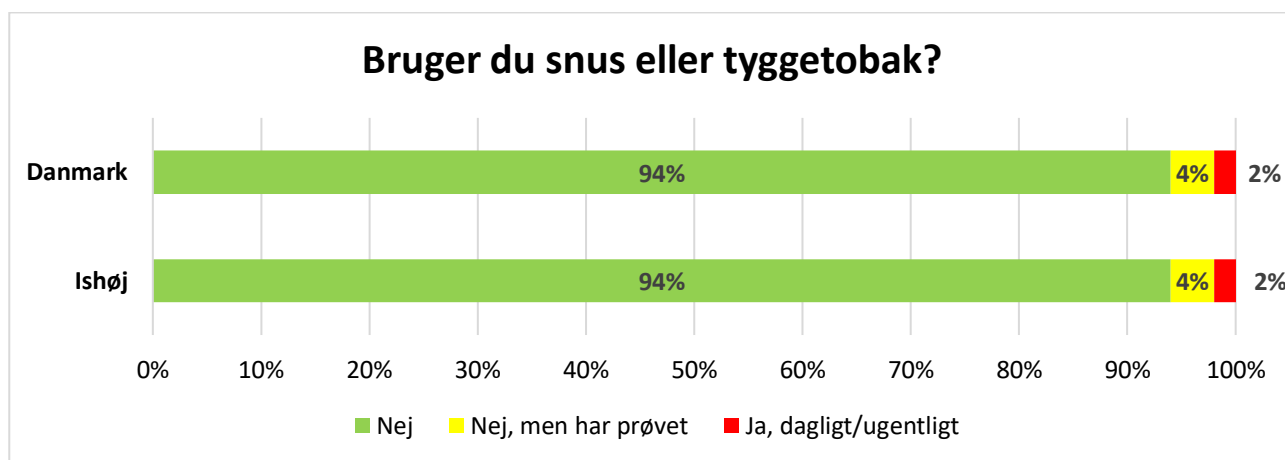

Figur 25: Andelen af unge i Ishøj, der ryger dagligt, ugentligt eller sjældnere, er lavere end det eleverne i resten af Danmark svarer. Der ses desuden et fald i antallet af rygere, sammenlignet med sidste år (2022: 4%)

Figur 26: Andelen af unge i Ishøj, der ryger e-cigaretter dagligt eller ugentligt, er på niveau med landsgennemsnittet.

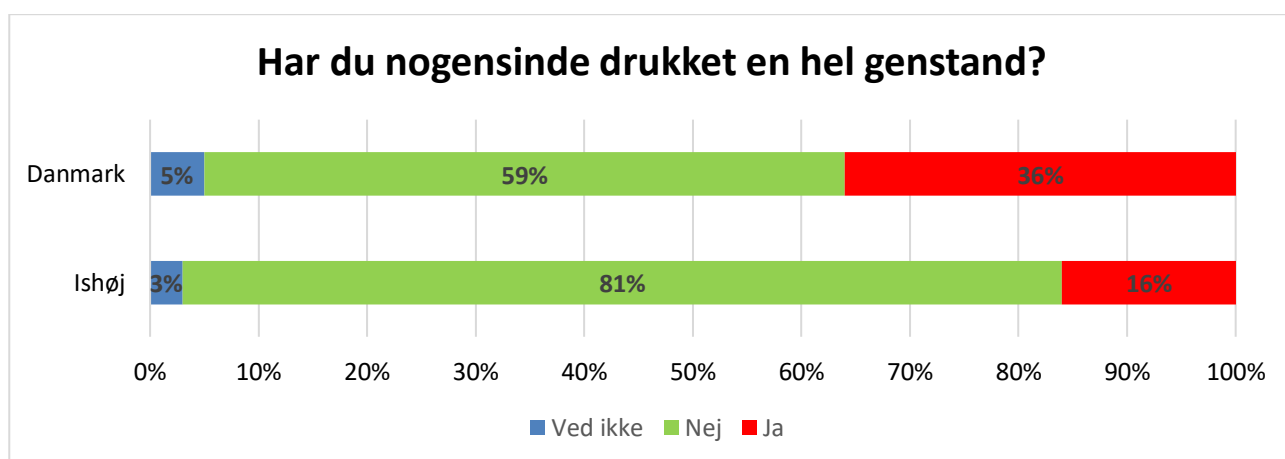
Snus og tyggetobak er noget, som eleverne på 7. og 8. årgang sjældent gør brug af. Der ses dog en stigning i andelen af daglige/ugentlige brugere, sammenlignet med sidste år (2021: 2%, 2022:4%)

Figur 27: Ligesom tobaksrygning og rygning af e-cigaretter, er brugen af snus/tyggetobak ikke et udbredt fænomen på 7. og 8. årgang. Hverken i Ishøj eller i Danmark generelt.

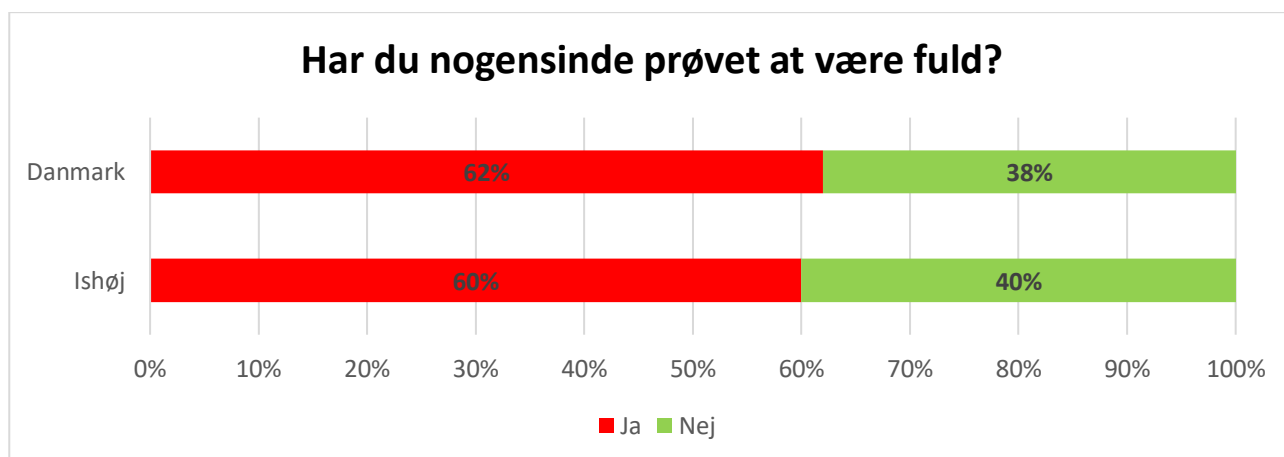
Alkohol

Ungeprofilundersøgelsen har en række forskellige spørgsmål om unges forbrug af alkohol, fuldskab og lignende. Her placerer Ishøj sig under landsgennemsnittet. Således har 77 % af eleverne i Ishøj aldrig drukket en hel genstand mod 56 % på landsplan. Ligeledes udtrykker flere elever negative holdninger til alkohol. Forældre til unge i Ishøj tillader også i markant mindre grad, at de unge drikker, end det ses i resten af landet. De unges forklaringer på, hvorfor de vælger ikke at drikke, adskiller sig også i høj grad fra resten af landet, da markant flere svarer ”pga. min religion”.

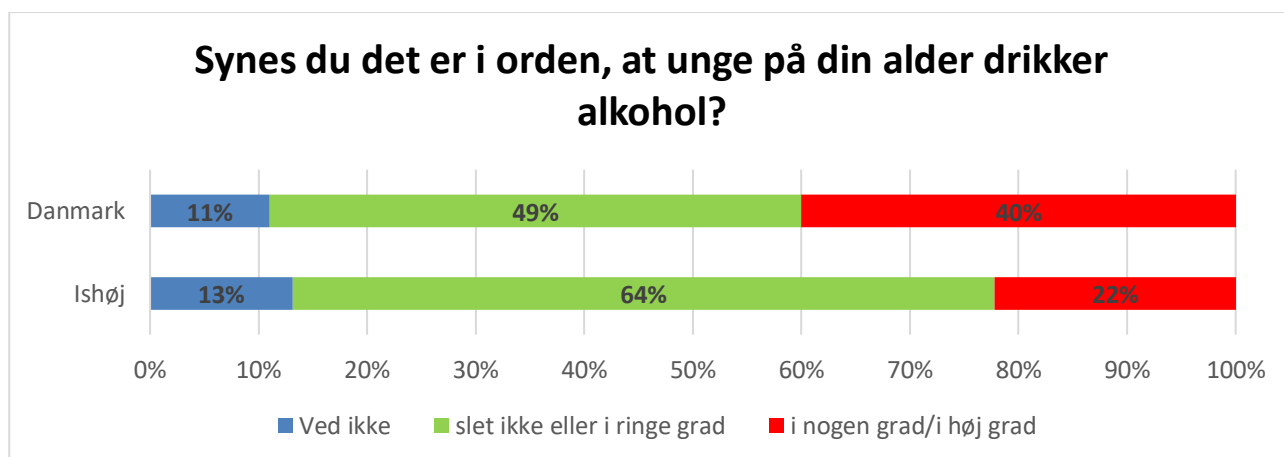
Figur 28: Færre elever på 7. og 8. årgang i Ishøj har prøvet at drikke en hel genstand (16%), sammenlignet med resten af Danmark.

De elever, der svarer at de har prøvet at drikke en hel genstand, bliver efterfølgende spurgt om de har prøvet at være fulde. Her viser elevernes svar, måske lidt overraskende, at flere elever fra Ishøj, der har drukket en hel genstand, også har prøvet at være fulde, sammenlignet med resten af landet.

Figur 29: 60% af eleverne i Ishøj, der svarer at de har prøvet at drikke en hel genstand, har prøvet at være fulde. Det er omtrent samme niveau som svarene fra resten af Danmark.

I Ungeprofilundersøgelsen bliver eleverne ikke spurgt ind til, hvorvidt de synes, at alkohol er skadeligt (som de gør ift. Lattergas og hash). Til gengæld spørges de ind til, hvorvidt de synes det er i orden, at unge på deres egen alder drikker alkohol. Her ses en tydelig forskel på Ishøj og Danmark, hvor der i Ishøj er en højere grad af afstandtagen til unge på 7. og 8. klassestrin, der drikker alkohol:

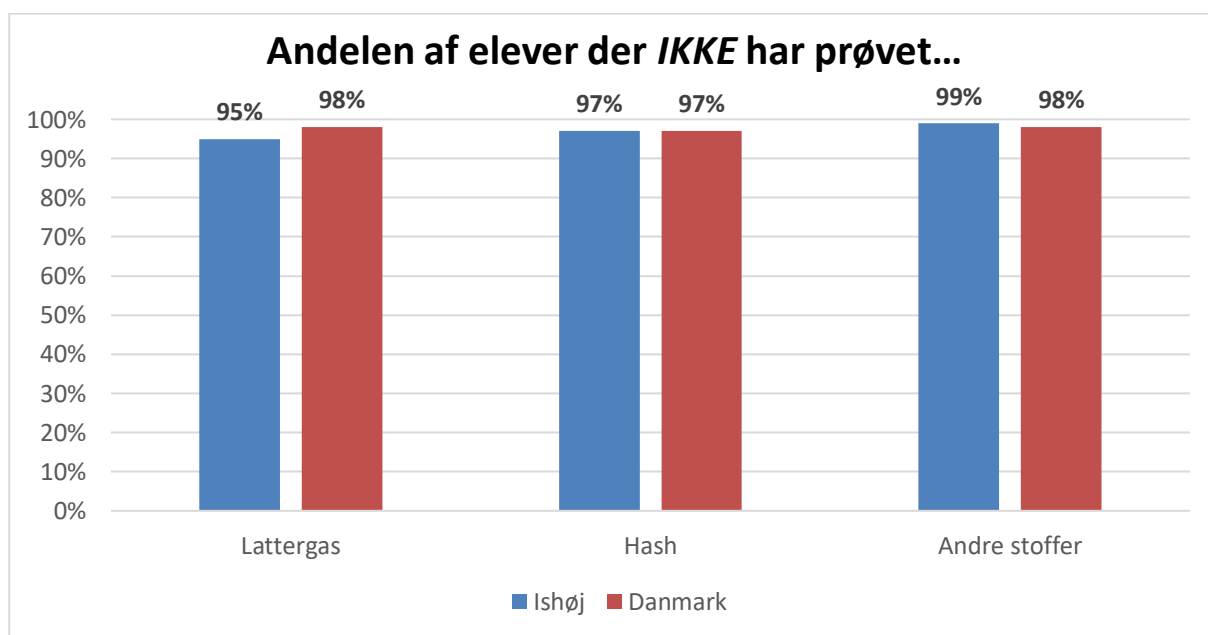
Figur 30: Kun 22% af de adspurgte elever i Ishøj, tilkendegiver positive holdninger til det at drikke alkohol i den alder. Dette er i øvrigt færre end i undersøgelsen fra sidste år. Her var tallet 27%.

Det er oplagt at konkludere, at risikoadfærd i form af alkoholforbrug er markant mindre udbredt i Ishøj pga. muslimske borgeres religiøst begrundede holdninger til alkohol.

Hash, lattergas & andre stoffer

Kun 3 % af eleverne i Ishøj svarer, at de har prøvet at ryge hash, marihuana, pot eller skunk. Dette afviger ikke fra landsgennemsnittet. Dette er ikke overraskende, da hashforbruget typisk er yderst begrænset i denne aldersgruppe. Generelt må man nok sige, at en mere præcis vurdering af hashforbruget blandt Ishøjs unge kræver, at en ældre målgruppe undersøges, end det er tilfældet i denne Ungeprofilundersøgelse.

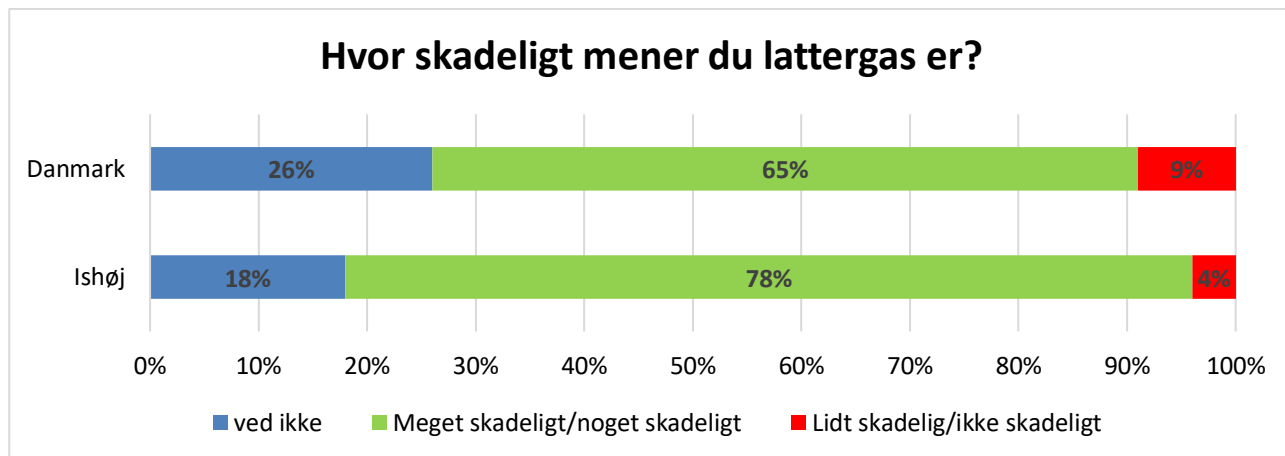
De sidste par år er unges forbrug af lattergas kommet i offentlighedens søgelys. Det skyldes dels, at der indtil for nylig ikke var nogen lovgivning på området, dels at det i perioder er meget synligt i gadebilledet, når en gruppe unge mennesker har "festet" og efterladt store mængder af gas-ampuller. Langt de fleste elever har ikke selv stiftet bekendtskab med lattergas, og nedenstående tabel viser, at andelen af eleverne i 7. og 8. klasse i Ishøj, er ganske lille. Endeligt bliver eleverne også spurgt ind til "andre stoffer". Også her ligner elevernes svar, det man ser i det øvrige Danmark – og viser sig ikke at være et udbredt fænomen blandt elever på 7. og 8. årgang.

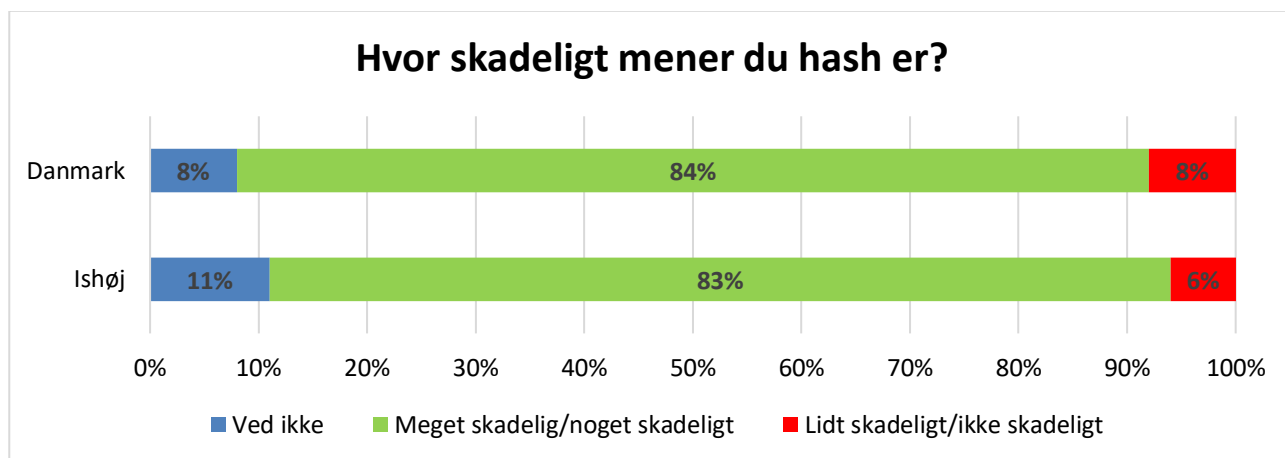
Figur 31: Andelen af unge i Ishøj, der har prøvet at ryge hash, tage lattergas eller andre stoffer er omtrent på niveau med landsgennemsnittet.

Holdninger til rusmidler

Generelt er der meget få positive holdninger til rusmidler blandt eleverne på 7. og 8. årgang – både i Ishøj og på landsplan. Ganske få opfatter hash og lattergas som værende lidt skadeligt eller ikke skadeligt. Tværtimod opfatter langt de fleste elever hash og lattergas som noget, der er skadeligt. Faktisk ses der en øget skepsis blandt eleverne i Ishøj, sammenlignet med resten af Danmark.

Figur 32: Kun fire procent af de adspurgte elever i Ishøj, tilkendegiver positive holdninger til lattergas. På landsplan er tallet ni procent.

Figur 33: Ganske få elever synes, at hash er *lidt skadeligt* eller *ikke skadeligt*, og langt de fleste udtrykker negative holdninger til hash. Samme tendens ses på landsplan.

Kriminalitet

Eleverne bliver i undersøgelsen spurgt, om de har begået forskellige former for ungdomskriminalitet. Som det fremgår af tabellen herunder, er det store antal af elever i 7. og 8. klasse lovlige. Forskellene på elever i Ishøj og elever fra resten af landet er ganske små, når vi ser på kriminalitetsudøvelsen.

Sammenlignet med tidligere års undersøgelser er tendensen, at svarene fra eleverne i Ishøj nærmer sig de svar, man finder blandt eleverne i resten af landet.

Så mange elever i 7. & 8. klasse har <i>ikke</i> ...	Ishøj	Danmark
...taget noget fra deres forældre uden at få lov	81%	76%
...stjålet penge tøj eller andet fra andre end deres forældre	94%	93%
...stjålet varer i en butik uden at betale	90%	91%
...med vilje ødelagt ting de ikke selv ejer	88%	89%
...lavet graffiti uden tilladelse	93%	95%
...brudt ind eller forsøgt at bryde ind i en lejlighed, et værelse, et hus eller lignende for at tage noget	98%	99%
...ved hjælp at trusler eller tvang taget noget eller forsøgt at tage noget	98%	98%
...taget imod, købt eller videresolgt noget, som de vidste eller troede var stjålet	98%	96%
...slået nogen, hvor det ikke var for sjov	87%	91%
...været i kontakt med politiet på grund af noget ulovligt de havde gjort?	96%	95%

Figur 34: Med ganske få variationer ligner kriminalitetsudøvelsen blandt elever på 7. og 8. årgang i Ishøj, det man finder i resten af Danmark.

Kriminalitet på internettet

Kriminalitet på internettet er også et område, der bliver spurgt ind til i Ungeprofilundersøgelsen. Også her viser elevernes svar, at den almene skoleelev opfører sig lovligt – også på internettet, og det er en lille minoritet, der står for den kriminelle adfærd.

Så mange elever i 7. & 8. klasse har <i>ikke</i> ...	Ishøj	Danmark
...snydt andre i forbindelse med køb af varer/ydelser på internettet	97%	97%
...anvendt en anden persons betalingskort uden at have fået lov	98%	98%
...sendt virus eller malware til en andens computer	98%	98%
...logget ind på en andens profil, uden at have fået lov	91%	92%
...forsøgt at lukke en hjemmeside ned (fx DDoS-angreb)	98%	97%
...skaffet dig adgang til andres computer ved hjælp af hacking	96%	98%

Figur 35: Langt de fleste elever begår ikke IT-relateret kriminalitet. At logge ind på en andens profil, uden at have fået lov, er den overtrædelse flest begår – både i Ishøj og i resten af Danmark.

Kriminalitet er således på ingen måde normal adfærd blandt 7. og 8. klasses elever i Ishøj (eller i Danmark generelt). Kriminaliteten begås tværtimod af en lille minoritet – og begynder desuden først rigtigt at komme til udtryk, når de unge er lidt ældre end de er i 7. og 8. klasse. Indsatser rettet mod elever i folkeskolen må således i høj grad ses som forebyggende, og fx have større fokus på tegn på mistrovisel end på kriminalitet som sådan.

Omvendt bør den lille minoritet, der rent faktisk begår kriminalitet allerede i 7. og 8. klasse, måske vække en særlig opmærksomhed fra kommunens side, da det ikke "blot" er normal ungdomsadfærd, men tværtimod udtryk for en ret ualmindelig opførsel.

Opsummering

Det overordnede billede, de SSP-relevante data fra Ungeprofilundersøgelsen tegner, er ikke så overraskende: De fleste har et godt ungdomsliv. Samtidig er tendensen, at svarene fra eleverne i Ishøj på langt de fleste parametre ligner de svar, man finder i resten af Danmark.

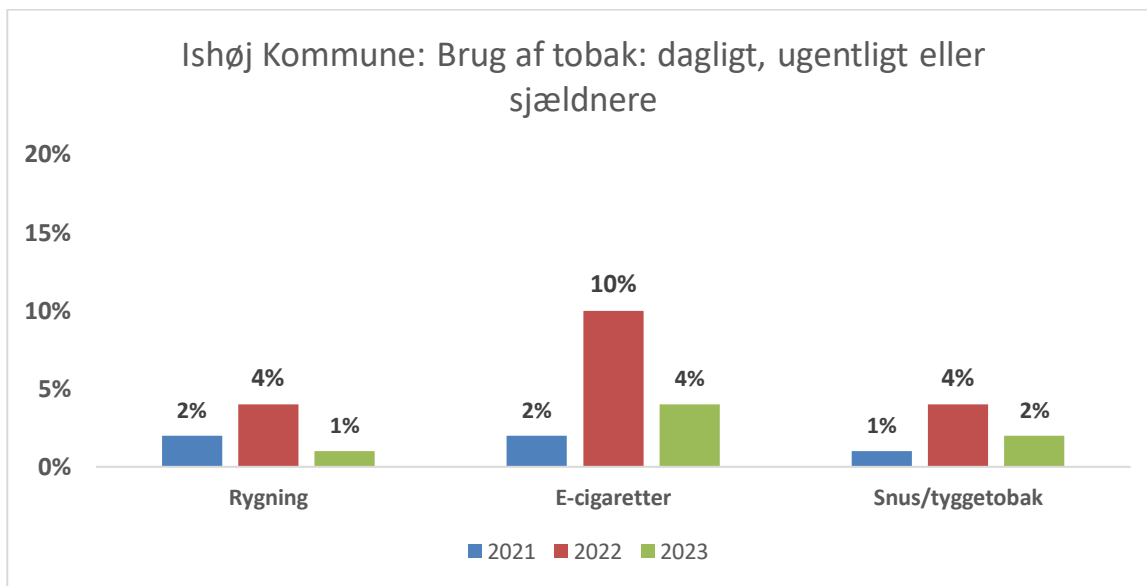
I 7. og 8. klasse er det kun en meget lille minoritet, der er involveret i kriminalitet og anden risikoadfærd. Det gælder i forhold til

- Uhensigtsmæssig adfærd på nettet
- Kriminalitet
- Hashmisbrug

- Rygning
- Alkohol - hvor Ishøjs unge er markant mere tilbageholdende end unge i resten af landet

Opmærksomhed på rygning

Sammenlignet med svarene fra sidste år, ses der et fald i antallet af elever der ryger - både almindelige cigaretter og e-cigaretter/vapes. I løbet af 2022 vandt Puffbars frem i landet (en form for ulovlig e-cigaret, som særligt appellerer til de helt unge). Måske er det denne trend, der afspejles i figuren nedenfor. Stigningen i 2022 kaldte på opmærksomhed, og som det ses virker det til at antallet af rygere – både af almindelige cigaretter og e-cigaretter/vapes er faldende.

Figur 36: Den stigning der sås i nikotinforbruget, særlig ift. e-cigaretter, i 2022, ser ud til at være vendt og der ses nu et fald fra 2022 til 2023.

Alvorlige sociale problemer som kriminalitet og misbrug kan således stadig forebygges, hvis vi får fat i eleverne, mens de er i denne aldersgruppe.

Som tidligere år peger undersøgelsen også på en retning, når der skal tages stilling til, hvordan vi kunne lykkes bedre med forebyggelsen: Der er fortsat en andel elever på 7. og 8. klassetrin, der oplever et problematisk socialt miljø i skolen. Problemerne varierer fra skole til skole og fra klasse til klasse, men at bidrage til at styrke trivslen og det sociale miljø i skolerne, må siges fortsat at være et oplagt fokusområde for SSP-samarbejdet på de enkelte skoler de kommende år. Dette gælder ikke mindst, da nyere kriminologisk forskning peger, at skoletrivsel er en af de mest afgørende faktorer, hvis man ønsker en tidlig og effektiv kriminalitetsforebyggende indsats.